

”Ett gott mod är ett ständigt gästabud”

(Ordspråksboken, 15:15).

Om de gifta och den mystiska erfarenheten

De gifta kristna lever i en särskild form av gemenskap som förenar dem som personer utan att förändra deras egna särdrag. Var och en för sig är de Guds skapade och älskade varelser. Det finns i skapelsen bara två mystiska kroppar människan kan tillhöra, Kristi mystiska kropp eller Djävulens mystiska kropp (jfr Thomas av Aquino *Summa Theologica* Ia, första delen, frågorna 50-64 och 106-114, utdrag från *A Tour of the Summa*, Msgr Paul J. Glenn; www.jesus-passion.com; *Djävulen, inte bara en skrämmande bekantskap*, Skrifter, www.diakongoranijonkoping.se). De som tillhör Kristus ”skall inte dö om de ens dör”. Så har ju Herren sagt, *”Jag är livets bröd”* och *”den som äter av det brödet skall leva i evighet”* (Joh. 6: 48-51).

Men de är *som gifta kallade till föräldraskap* och att bli Guds medarbetare i skapelseordningen och i skapandet av nya människor. Deras kroppsliga och andliga förening för dem genom kärlekens kraft till en närhet till Gud och ett alltmer intimt möte med Gud i det liv de delar med varandra. Fäderna i det Andra Vatikanconciliet kallade denna gemenskapsform ett "förbund", i vilket mannen och kvinnan ger sig åt varandra och accepterar varandra (*Gaudium et Spes*, 48).

Detta förbund är till sin natur ouplösligt, ty Gud har fogat dem samman genom deras fria val och samtycke. De har blivit "*ett kött*" (1 Mos 2:24) och lämnat sina egna familjer för att bygga en ny mänsklig familj. Förbundet har nu blivit en kärlekens ömsesidiga förpliktelse ty "*människan får inte skilja åt det som Gud har sammanfogat*", enligt Jesu egen undervisning (*Matt 19:6, Mk 10:9*). Gemenskapen mellan mannen och kvinnan har, från det att den fullbordas i den äktenskapliga akten, en ännu djupare betydelse som avslöjar Skaparens vilja med människan, den enda varelse Gud skapat för sin egen skull, nämligen att den sanna mänskliga gemenskapen är en avbild av den ouplösliga enheten mellan de tre personerna i den ende Guden, Fadern, Sonen och den Helige Ande (se Johannes Paulus II, *Brevet till familjerna*, 8, 1994). Den mänskliga familjen är enligt Kyrkans förståelse av Guds vilja och plan en avbild av den gudomliga Treenighetens eviga och skapande gudomliga väsen. Den sanna mänskliga gemenskapen i tron och kärleken är just av det skälet det levande tecknet på att de är Guds barn.

Äktenskapets sakrament är också tecknet på att den Helige Ande förenar var och en som lever i tron och kärleken med Kristus och genom honom med Fadern. Men det är viktigt att förstå att Gud övergår allt skapat genom sitt eget absolut transcendent väsen. Föreningen mellan Gud och människa kan aldrig vara en

sammanblandning av mänsklighet och gudomlighet. Föreningen är en erfarenhet av Guds vilja till kärlek till människan, som han skapat till sin avbild. Men det finns alltid en avgörande skillnad: Gud är inte skapad, Gud är av evighet, människan, trots likheten med Gud, är en varelse med en början och ett yttersta slutgiltigt mål som är upptagningen i de heligas gemenskap efter döden i Uppståndelsen ljus. Detta ljus är inte världens ljus utan Kristus själv. Därför kallade han alla sina troende och efterföljare "*Världens ljus*" (Matt 5:14).

"O Ord, min brudgum", skriver Johannes av Korset (*Andlig sång*), "*visa mig platsen där du är gömd*". Själen ber Gud att uppenbara sitt gudomliga väsen för att finna kärlekens väsen. Föreningen med Gud är av helt annat slag än föreningen mellan man och kvinna i den ömsesidiga kärleken. "*Ty platsen där Guds son är gömd är Faderns sköte*", som Johannes evangelisten säger (Joh.1:18).

Gud drar sina älskade mänskliga varelser till sig genom att ge dem en odödlig själ som konstituerar dem som människor. Jesaja säger "*Du är sannerligen en fördold Gud*" (Jes. 14:15). Var och en för sig, eller båda tillsammans, kan genom Guds agerande dras in i Guds närvaro genom sina själar, samtidigt som de i sitt äktenskapliga förbund också tar emot den gudomliga närvaron, eftersom de följer den plan som Gud har för människan, att de skall bli ett kött tillsammans och med Guds aktiva medverkan skapa nytt mänskligt liv. Det är Guds första bud, att de skall vara *ett* i ett förbund, som liknar relationen mellan de gudomliga personerna, och att fortplanta sig och fostra sina barn till troende sedan de själva mottagit dopet i den Heliga Treenigheten. I det äktenskapliga förbundet lyder de den gudomliga lagen, i den fullständiga överlåtelsen till Gud genom tron och viljan, svarar de i tro på Guds särskilda kallelse till kärleken till Gud själv.

De finns kristna äkta par som erfarit Guds kärlek på ett oemotståndligt sätt och som i äktenskapet söker den fullkomliga andliga föreningen med Gud i tyst kontemplation. Denna "trolovning" med Gud är för var och en av dem till välsignelse för evigheten. Till detta tillstånd inför Gud har de förberett sig själva "som vaxet förbereds på att ta emot sigillet", som den helige Augustinus säger. Också i de fall då inte båda är lika troende kan "trolovningen" äga rum genom att den ena parten helgar den andra genom sin tro.

Alltså kan gifta män och kvinnor leva i ande och sanning och ansvara för sin äktenskapliga kallelse och bli rättfärdiggjorda. Men som Guds särskilda utvalda kan de också ingå ett "personligt äktenskap" med Gud i tyst överlåtelse till Guds fördolda närhet och bli sant kontemplativa.

Alla kristna kan vara "mystiker", säger den store teologen Karl Rahner (1904-1984). Den som i sin ungdom upplevt Guds närhet på ett särskilt förnimbart sätt kan vilja välja ett liv enbart för Gud i det andliga livet. En sådan person väljer att inte gifta sig, ty Gud är hennes allt, hennes älskade. Han eller hon eftersträvar ett jungfruligt liv av kärlek till Gud. I denna kallelse sätts hon på prov och mognar till fullkomlighet genom att praktisera dygderna. De som gifter sig av

kärlek till någon av det motsatta könet mognar till fullkomlighet genom att acceptera den naturliga lagen för det äktenskapliga livet och de universella normer som måste gälla för de gifta i deras kärleksförening.

Också i det äktenskapliga livet måste man tillämpa jungfruligheten genom kyskhetens dygd, samtidigt som man svarar på kallelsen till föräldraskap. Det är den första kallelsen i mänsklighetens historia och den i alla tider vanligaste kallelsen. Både de som lever det celibatära livet och de som lever i äktenskapets förbund har sann frid, om de är tacksamma för Guds nåd och vårdar den. De lever "i Gud". När någon säger att de lever "i Gud", som är av ett helt annat väsen än människans själ, menar de att de vilar i fullständig förtröstan på Gud och accepterar allt som sker i Guds försyn. Ty Gud förblir alltid "dold" för alla, även de som nått stor helighet. Gud döljer sig i djupet av all kärlek och förmedlar sin nåd till var och en som söker sanningen. Att Gud är "fördold" (Jes. 14:15) förklaras av Guds *absoluta transcendens* (överskridande) i relation till sina skapade varelser (se Johannes Paulus II, *Brev till familjerna*, 7).

Förmälningen med Gud, det "mystiska äktenskapet med Gud" (jfr Teresa av Avila, *Den inre borgen*) uppnås, om det är Guds vilja, både för de gudsvigda ogifta och de gudsvigda gifta. Alla har trolovats med Gud genom dopet. Till slut vet de inte längre något annat än det Gud låter dem veta och gör det goda utan ansträngning. Gud "har tagit över" allt. Men ingenting av detta är möjligt utan lång övning och arbete med sig själv. Sådana gifta har övat dygderna och genomgått prövningarna, motstått alla frestelser och gjort rätt moraliska val. De har vunnit *ett stabilt och gott mod*, som Franciskus av Osuna (1497- 1540) säger (*Det tredje andliga alfabetet* XXI, 1), och nått andens djup bortom alla sinnliga och sensitiva andliga upplevelser. De har blivit rättfärdiggjorda genom sin moraliska

integritet och genom att välja kärlekens gärningar. Deras liv är en verklig fest, eller som Ordspråksboken säger, "*Ett gott mod är ett ständigt gästabad*" (Ords 15:15).

Det bekräftar Paulus' ord, "*Min nåd är allt du behöver*" (2 Kor 12: 9). Där Guds nåd får verka blir helighet också möjlig. Johannes Paulus II säger i *Brev till familjerna*, 2, att "Guds mysterium i Ordets människoblivande särskilt knyter an till den mänskliga familjen. Inte bara till familjen i Nasaret utan på något sätt till varje familj, analogt med vad det Andra Vatikankonciliet säger om Guds Son som i inkarnationen 'i någon mening har förenat sig med varje människa'" (se *Gaudium et Spes*, 22). I denna förståelse ser Kyrkan det som en av hennes väsentligaste uppgifter är att tjäna familjen, eftersom hon verkar i Kristi efterföljd, han som kommit in i världen "*för att tjäna*" (Matt 20:28). För alla de troende döpta har kroppen och anden blivit "*Guds tempel*" (2 Kor 6:16) och Lukas evangelium säger också till de troende att "*Guds konungarrike finns inom dem*" (jfr Luk 17:21).

Den kristna familjen vilar i Guds hand och beskyddas av en mångfald änglar. Helgonen i himlen ber för dem. Men inte alla har den mystiska erfarenheten och det är inte heller nödvändigt. Det som är nödvändigt är att alltid försöka bevara Guds nåd. Gudsfruktans dygd gör var och en medveten om att domen är Guds och inte människans. Ödmjukheten ligger i medvetenheten att Gud frälser genom människans samverkan med hans nåd. Tryggheten ligger i att "ingen kan beröva oss den värdighet som skänkts oss av gränslös och osviklig kärlek", som påven Franciskus säger i sin uppmaning "Glädjen i evangeliet" (*Evangelium Gaudium*, 3, 2013).

Vår slutsats kan inte vara annat än den att den kristna mystiken, erfarenheten av Guds närvaro i den mänskliga själen, ingjuts som en särskild nåd både hos gifta, utan att det strider mot

det äktenskapliga sakramentet, och hos gudsvigda ordensmänniskor, eller präster utan ordensgemenskap, utan att det strider mot ordensreglerna eller de pastorala uppdragen. Den mystiska erfarenheten är *en gåva* och kan inte arbetas fram genom andliga övningar. Andliga övningar kan liknas vid vaxet där sigillet trycks ner (S:t Augustinus), men de mystiska erfarenheterna förblir Guds hemlighet. Den ingjuts till synes utan begriplig anledning. De kan bara förstås som Guds försyn för något gott, som Gud vill uppnå.

Vi kan till slut konstatera att det finns andliga människor i ordenslivet som ägnar alla sina krafter åt bönen och tjänandet av medmänniskan men som aldrig haft mystiska erfarenheter (läs t.ex. Den saliga Moder Teresa av Calcutta, *Kom, var mitt ljus*, 2008). Det finns gifta människor med familj och socialt liv som haft sådana erfarenheter under den tid de levt i äktenskapets sakrament (läs t.ex. *Madame Acarie – den Saliga Marie av Inkarnationen*, se www.diakongoranijonkoping.se – Skrifter).

1. "Gud är gömd i vår själ" (Johannes av Korset) och de goda kontemplativa kristna måste söka honom där med sin *personliga* kärlek och säga, 'Var har du gömt dig?'. Så säger Johannes av Korset, i *Andlig låga*, i en förklaring till denna dikts första fyra versrader. Det är den sökande själens fråga till Gud. Gud utväljer några i sin gudomliga försyn att ta emot en andlig erfarenhet som låter dem träda in i det intimaste förhållandet till Gud, redan i denna världen, för att antyda för alla vad som väntar dem i den tillkommande världen. För alla gäller det att gå vidare framåt – mot Gud. Eller som påven Franciskus säger i "Glädjen i evangeliet"(3): Låt oss inte fly bort från Jesu uppståndelse och inte ge upp vad som än händer. Må ingenting inspirera oss mer än hans liv som sporrar oss att gå vidare!

"O Ord, min brudgum, visa mig platsen *där du är gömd*".